

Голові Конкурсної комісії
з добору кандидатів на посади членів
Національної комісії, що здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та комунальних послуг
Котко Василю Григоровичу

Майстренка Олександра Володимировича

1 січня 1971 року народження,

проживає за адресою

проживает за адресом

Заява

Я, Майстренко Олександр Володимирович, прошу допустити мене до участі у відкритому конкурсі на зайняття посади члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Особиста мотивація щодо участі в конкурсі

Прийнявши закони про Регулятора, ринки електричної енергії та природного газу, Українська держава розпочала наймасштабніше реформування з часів незалежності, зробивши реальні кроки назустріч Споживачу, який матиме право на вільний вибір постачальника, отримання якісних послуг за справедливою ціною. Наша країна має стати частиною європейського енергетичного ринку, що означає європейські стандарти послуг для українців.

Практичне впровадження реформ – складний і майже завжди болючий для суспільства процес. Для того, аби люди були готові прийняти реформи, необхідно, щоб вони вірили у справедливість рішень Регулятора. А довіра з'явиться, коли суспільство переконається, що всі дії Комісії прозорі та виважені задля забезпечення балансу між інтересами споживачів, суб'єктів ринку та держави. Новому складу Регулятора належить докласти багато зусиль для того, щоб заслужити справжню довіру суспільства та зробити свій внесок у реформування економіки країни.

На моє глибоке переконання, членами Комісії мають бути патріоти України з високими моральними якостями, належним професійним рівнем, які обізнані із сучасними тенденціями розвитку енергетики та комунального господарства, прагнуть впроваджувати кращі світові практики в Україні, спроможні діяти системно, відповідально, максимально швидко та ефективно за дуже складної соціально-економічної ситуації в країні.

Виходячи з цих критеріїв, а також зважаючи на особистий професійний досвід роботи в енергетичній сфері, я прийняв рішення про участь у Конкурсі,

аби стати частиною колективу, який гідно відповідатиме на виклики, що стоять перед Комісією.

Вважаю, що мій досвід роботи в найбільшій енергетичній компанії України – ДП «НАЕК «Енергоатом» на посаді директора департаменту зв'язків з громадськістю, багаторічна практика у приватній компанії в якості аналітика енергетичного ринку, що формує комплексний погляд на проблематику цієї сфери, досвід взаємодії з учасниками ринку, представниками законодавчого та виконавчих органів профільного напрямку, експертним співтовариством, знання та навички у сфері комунікацій, особиста ділова репутація, наявність економічної освіти кваліфікації магістра, політична та корпоративна незаангажованість, дозволять мені ефективно працювати на посаді члена НКРЕКП, сприятимуть покращенню роботи Комісії.

Як експерт, я залучався ГО «Всеукраїнська Енергетична Асамблея» до роботи над законами про «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок електричної енергії», а також Енергетичною стратегією України до 2035 р.

Ефективне виконання обов'язків члена НКРЕКП потребує постійної роботи над підвищенням особистого професійного рівня. Я готовий і прагну до кропіткої роботи над собою, перейняти досвід кращих регуляторних світових практик, аби впроваджувати їх в Україні.

Основні виклики, що стоять перед Регулятором

Розробка та своєчасне прийняття нормативно-правових актів для імплементації Закону «Про ринок електричної енергії».

Закон, що набув чинності 11 червня 2017 року, передбачає впровадження ринку електроенергії відповідно до положень Третього Енергетичного пакету ЄС, зобов'язань України щодо Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС.

Регулятор відіграє ключову роль у підготовці вторинного законодавства (розробка і прийняття 80% документів), взаємодіючи з профільним міністерством, ДП «НЕК «Укренерго», ДП «Енергоринок» та іншими суб'єктами процесу.

Для імплементації положень Закону необхідно розробити і затвердити 201 документ та 117 нормативно-правових актів, найважливіші серед них – Правила ринку, ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, роздрібного ринку електричної енергії, Кодекси системи передачі, систем розподілу, комерційного обліку електроенергії, Методика формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу, тощо.

Основну частину вторинного законодавства передбачається прийняти до 11.06.2018 року.

Регулятору, звичайно, потрібно дотримуватися графіка прийняття документів, але й слід звернути увагу на зауваження інших учасників процесу, аби якість нормативних актів була на належному рівні.

Зокрема, подекуди вони нарікають на недостатній рівень комунікації з Регулятором, обмеженість часу для обговорення проектів постанов (часто

обговорення проходять у неробочий час), факти одночасного проведення обговорення декількох пов'язаних між собою документів.

Комісії також слід врахувати у подальшій роботі зауваження Антимонопольного комітету України щодо вторинного законодавства, оприлюдненого НКРЕКП у грудні 2017 року. В результаті аналізу кодексів і правил ринку, Комітет дійшов висновку, що окремі з них містять передумови для спотворення конкуренції.

Інтеграція ринків електроенергії та природного газу України з європейськими, сприяння транскордонній торгівлі електроенергією та газом

Регулятор має сприяти об'єднанню українського та європейського ринків електроенергії та природного газу, спільному розподілу транскордонної пропускної потужності для розвитку конкуренції та безпеки постачання.

На виконання закону про ринок електроенергії та з метою гармонізації українського законодавства з європейськими нормами транскордонного обміну електроенергією, Регулятор має прийняти низку нормативно-правових актів.

Прийняття постанови про затвердження «Методики визначення доступної пропускної спроможності міждержавних перетинів (міждержавних електричних мереж України)» врахує практики об'єднаної мережі системних операторів Європи ENTSO-E та забезпечить прозорий порядок розрахунку величини доступної пропускної спроможності міждержавних перетинів оператором системи передачі.

Затвердження «Правил управління обмеженнями та порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів» забезпечить рівні можливості для доступу до ринку пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, визначить процедуру управління обмеженнями та розподілу пропускної спроможності, а також порядок оприлюднення інформації щодо пропускної спроможності міждержавних перетинів.

ДП «НЕК «Укренерго» станом на літо 2017 року оцінювало технологічну готовність ОЕС України для приєднання до ENTSO-E у 15%. Рівень імплементації та гармонізації українського законодавства з європейськими нормами, на думку фахівців «Укренерго», становить лише 5%. Вийти на 100% рівень цих показників передбачається за п'ять років.

Розвиток альтернативної енергетики та залучення інвестицій

З метою залучення інвестицій у «зелену» енергетику та збільшення частки виробництва енергії з відновлюваних джерел, протягом минулого року Комісія працювала над приведенням РРА (договір між виробником та покупцем електроенергії) до міжнародних стандартів – концепція попереднього укладання договору, чітке визначення форс-мажору, можливість переуступлення права вимоги, міжнародний арбітраж. Оновлений примірний договір продажу операторами ВДЕ електроенергії ДП «Енергоринок» набрав чинності 7 березня 2018 р. після публікації відповідної постанови НКРЕКП в офіційній пресі.

Одним із визначальних кроків у подальшому розвитку відновлюваної енергетики в Україні має стати перехід від «зелених тарифів» до аукціонів.

Слід зазначити, що «зелені тарифи» дедалі більше впливають на оптову ринкову ціну електроенергії. Частка «альтернативи» (СЕС, ВЕС, біомаса та біогаз) в обсягах електричної енергії, що була куплена ДП «Енергоринок» у виробників за підсумками 2017 р. становить 1,25%, а частка вартості – майже 6,7%.

В українському експертному середовищі вже активно обговорюється ідея впровадження аукціонів, завдяки яким має суттєво (за оцінками експертів – у 4-5 разів) зменшитися вартість «зеленої» електроенергії.

Комісія ініціювала обговорення моделі аукціону one stop shopping, впровадження якої має на меті усунути зловживання місцевої влади при виділенні земельної ділянки для будівництва електростанцій. Регулятор має займати активну позицію в цьому питанні, яке може суттєво вплинути на процес залучення інвестицій в енергетичну сферу.

Впровадження стимулюючого тарифоутворення

Зобов'язання щодо впровадження стимулюючого тарифоутворення передбачені Угодою про Асоціацію України з ЄС у частині імплементації директиви 2009/72/ЄС, коаліційною угодою депутатських фракцій ВР і програмою діяльності Кабінету Міністрів.

Регулятором вже затверджені повні пакети документів для впровадження стимулюючого регулювання для суб'єктів природних монополій в електроенергетиці, газовому секторі, сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення.

В обленерго, зокрема, заявляють про суттєве збільшення інвестицій в мережеве господарство в разі впровадження стимулюючих тарифів. Наприклад, «Прикарпаттяобленерго» планує збільшити інвестиції в 2018 році у 6 разів, зазначаючи, що за сьогоднішніх обсягів інвестування для відновлення мереж 0,4-10 кВ знадобиться 87 років, а при стимулюючому регулюванні – 16.

Регулятор встановив єдину ставку дохідності на рівні 12,5% річних на нову та стару базу активів, мотивуючи такий підхід європейською практикою. Саме цей аспект викликає чи найбільші суперечки в експертному середовищі.

Кабінет Міністрів, підтримуючи принцип впровадження стимулюючого регулювання, водночас, закликає переглянути запропоновану Комісією методику.

На мою думку, позиція Регулятора в обговоренні питання стимулюючого тарифоутворення недостатньо активна та переконлива. Несприйняття окремих аспектів методики вже ставить під сумнів сам принцип її впровадження, що може вплинути на термін початку роботи нового ринку електроенергії.

Комісія має розпочати справжню дискусію із суспільством щодо стимулюючого регулювання задля пошуку компромісу, аби вийти на прийнятне і для суб'єктів регульованих монополій, і для споживачів рішення.

Ефективність операційної діяльності Регулятора

Процес операційної діяльності Комісії ускладнюється низкою чинників, що негативно впливають на реалізацію повноважень, передбачених Законом про Регулятора.

Фінансова незалежність НКРЕКП

Заробітна плата співробітників Комісії досі не відповідає рівню, співставному з регульованими ринками. НКРЕКП обмежена у праві визначати необхідні видатки для формування свого бюджету, зокрема, через обмеженість фінансування виникають труднощі з оплатою публікацій постанов Регулатора в офіційній пресі. Для забезпечення фінансової автономії Регулятора, потрібно внести зміни до Бюджетного Кодексу України. Про це наголошується і в щорічному звіті (2017 рік) Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Оприлюднення рішень Комісії в офіційній пресі

Проблема публікації рішень Регулятора в газеті «Урядовий кур'єр» у термін, визначений Законом про НКРЕКП, стала особливо нагальною в 2017 році. Регулятор неодноразово заявляв про порушення газетою строків публікацій прийнятих ним нормативно-правових актів (мають бути опубліковані протягом 15 днів з часу прийняття постанови Комісії), що вкрай негативно впливає на регулювання та функціонування ринків енергетики та комунальних послуг. Наприклад, постанови НКРЕКП щодо впровадження стимулюючого регулювання для енергопостачальних компаній та водоканалів №972, 981 від 27 липня 2017 року опубліковані в газеті «Урядовий кур'єр» лише 10 січня 2018 року, №1132 від 14 вересня 2017 року – 11 січня 2018 року.

Для вирішення проблеми потрібно, по-перше, забезпечити належне фінансування Комісії, по-друге, опрацювати можливість альтернативних варіантів оприлюднення постанов НКРЕКП та ініціювати відповідні зміни до законодавства.

Державний контроль на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг

Відповідно до останніх внесених змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», його дія поширилася на відносини, що регулюються Комісією відповідно до Закону про НКРЕКП. Це унеможливило застосування Регулятором положень Закону про особливості здійснення державного контролю на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. Для вирішення цієї правової колізії потрібно внести зміни до чинного законодавства.

До заяви додається резюме Майстренка Олександра Володимировича

04.04.2018 *Олександр Майстренко О.В.*